

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

z przedmiotu

„Wiedza o Społeczeństwie”

w klasie VIII

1. Postanowienia ogólne:

- regulamin obowiązuje w klasie VIII
- z regulaminem zapoznawani są uczniowie i rodzice;
- zawiera aktywności podlegające ocenie oraz odpowiadające im wymagania oraz sposób poprawy oceny.

Ocenę okresową/ roczną (dalej: „Ocena”) uczeń otrzymuje za systematyczną pracę w trakcie okresu/ roku.

Ocenię podlegają postępy ucznia w nauce, w tym w szczególności prace pisemne (sprawdziany, kartkówki), prezentacje ustne oraz inne osiągnięcia (np. konkursy), a także:

- poprawność merytoryczna,
- samodzielność w rozwiązywaniu problemu,
- zaangażowanie i systematyczność,
- pomysłowość rozwiązań,
- poprawność językowa pracy i wypowiedzi z uwzględnieniem możliwości ucznia / dostosowanie wymagań na podstawie opinii poradni psychologiczno- pedagogicznej.

Osiągnięcia są oceniane wg obowiązującej skali ocen.

W trakcie nauki zdalnej obowiązują zasady zapisane w Statucie Szkoły.

2. Formy aktywności

- **sprawdzian pisemny**- obejmuje większą partię materiału, jest zapowiedziany / data i tematyka/ potwierdzony zapisem w dzienniku i poprzedzony lekcją powtórzeniową;
- **prezentacja ustna** - dłuższa wypowiedź obejmująca opracowany materiał z poprzednich lekcji, prezentacja zadania długoterminowego. Oceniana jest poprawność merytoryczna i sposób prezentacji/zawartość i logika wypowiedzi/;
- **kartkówka** - /może być bez zapowiedzi/ obejmuje materiał z trzech ostatnich tematów;
- **praca z tekstem** - korzystanie z podręcznika, mapy i tekstów pomocnych, samodzielne wyszukiwanie materiałów do rozwiązywania zadań, aktualności dotyczące bieżących wydarzeń.
- **zeszyt/ przedmiotowy/ ćwiczeń** - jest obowiązkowy, ocenie podlega poprawność merytoryczna i językowa, estetyka oraz kompletność zapisu z uwzględnieniem możliwości ucznia; Nauczyciel jest zobowiązany do kontroli zeszytu.
- **aktywność**- aktywny udział w lekcji, dyskusja, praca w zespole oceniany w formie (+); za „pięć plusów” ocena bardzo dobra,
- **inne aktywności** - za udział w konkursach, uroczystościach patriotycznych, wykonywaniu pomocy naukowych zaangażowanie w życie szkoły i środowiska, uczeń uzyskuje dodatkową ocenę

Uczeń może zgłosić 2 /dwa/ nieprzygotowania do lekcji / brak ćwiczeń, brak gotowości do odpowiedzi/. Nadmierne nieuzasadnione nieprzygotowania mają wpływ na ocenę końcową.

3. Sposoby poprawy osiągnięć

- każdą ocenę ze sprawdzianu, kartkówki, odpowiedzi uczeń może poprawić jeden raz

nie później niż dwa tygodnie po jej uzyskaniu. / wpisuje się obie oceny/;

- nie przewiduje się dodatkowej poprawy przed oceną okresową/roczną;

- poprawianie wyników z obowiązujących aktywności jest dobrowolne;

- w przypadku nieobecności w dniu sprawdzianu lub kartkówki uczeń zalicza ją w dodatkowym terminie ustalonym przez nauczyciela

- ocena roczna jest podsumowaniem osiągnięć ucznia z całego roku, nie jest średnią uzyskanych ocen. Uczeń oceniany jest według obowiązującej skali ocen.

Od oceny okresowej/ rocznej / można się odwołać według ustalonej procedury.

4. Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych

- po zapoznaniu się z propozycją oceny, uczeń lub jego rodzice/prawni opiekunowie mają prawo do 3 dni po uzyskaniu informacji wystąpić w formie pisemnego wniosku do nauczyciela o podwyższenie oceny;

- nauczyciel prowadzący dane zajęcia edukacyjne jest obowiązany dokonać analizy zasadności wniosku wg następujących kryteriów:

a/ systematycznie poprawiał oceny bieżące, a w całorocznym ocenianiu bieżącym występuje przynajmniej 50% ocen równych lub wyższych od oceny, o którą ubiega się uczeń;

b/uczeń był obecny na 90% zajęć edukacyjnych z danego przedmiotu, wliczając nieobecności usprawiedliwione;

- nauczyciel może dokonać sprawdzenia wiedzy i umiejętności ucznia w formie ustnej lub pisemnej w obszarze uznanym przez niego za konieczny;

- w wyniku podjętych działań nauczyciel może ocenę podwyższyć lub utrzymać;

- uczeń otrzymuje informację od nauczyciela o ustalonej ocenie klasyfikacyjnej

5. Informowanie o ocenach

- uczniowie i rodzice/ opiekunowie prawni/ są zapoznawani z regulaminem oceniania na początku roku szkolnego. Regulamin jest dostępny na stronie www.sp82krakow.pl oraz u nauczyciela historii i w bibliotece szkolnej;

- oceny cząstkowe są jawne, uzasadnione ustnie lub pisemnie;

- sprawdziany i kartkówki uczeń otrzymuje do wglądu na lekcji, potem są przechowywane przez nauczyciela.

6. Kryteria oceniania osiągnięć ucznia w zakresie posiadanej wiedzy, umiejętności i aktywności

Ocena celująca:

- uczeń stosuje zdobyte wiadomości i umiejętności w nowych sytuacjach;

- samodzielnie interpretuje fakty i uzasadnia swoje stanowisko;

- stosuje pojęcia związane z tematyką zajęć, podaje przykłady konkretnych sytuacji.

- posiada wiedzę wykraczającą poza treści wskazane programem nauczania;

- wykazuje dużą aktywność w czasie lekcji.

- aktywnie pracuje w grupie, bierze odpowiedzialność za efekty pracy swojej i kolegów;

- pracuje systematycznie i samodzielnie, sprawnie wykorzystuje proponowane źródła również proponuje własne materiały;

- osiąga wysokie wyniki w konkursach , aktywnie działa na rzecz szkoły i środowiska , wykazuje inicjatywę w zakresie tych działań.

Ocena bardzo dobra:

- uczeń samodzielnie interpretuje fakty i uzasadnia swoje stanowisko;

- sprawnie posługuje się pojęciami związanymi z tematyką zajęć.
- posiada wiedzę określoną programem nauczania;
- wykazuje aktywną postawę podczas lekcji;
- aktywnie pracuje w grupie;
- pracuje systematycznie, wykazuje dużą samodzielność, w pełni wykorzystuje źródła zaproponowane przez nauczyciela, proponuje własne materiały.
- bierze udział w konkursach , podejmuje zadania na rzecz szkoły i środowiska

Ocena dobra:

- uczeń opanował w stopniu zadowalającym materiał przewidziany programem nauczania;
- poprawnie stosuje pojęcia związane z programem nauczania / przy niewielkiej pomocy nauczyciela/;
- jest aktywny podczas lekcji;
- angażuje się w pracę grupy, podejmuje wyznaczone zadanie i dąży do jego wykonania;
- wspiera działalność na rzecz środowiska./ postawa obywatelska
- potrafi skorzystać z podanych źródeł/ przy niewielkiej pomocy/;

Ocena dostateczna:

- uczeń posiada podstawową wiedzę wyznaczoną programem nauczania;
- wykonuje proste zadania pod kierunkiem nauczyciela / w niewielkim stopniu potrafi wykorzystać źródła zaproponowane przez nauczyciela/;
- wykazuje się zadowalającą aktywnością w czasie lekcji;
- angażuje się w pracę grupy w niewielkim stopniu;
- rzadko podejmuje aktywność na rzecz środowiska.

Ocena dopuszczająca:

- uczeń wykonuje proste zadania pod kierunkiem nauczyciela;
- ma poważne braki wiedzy określonej programem nauczania;
- zadania wymagające zastosowania podstawowych pojęć i umiejętności wykonuje przy pomocy nauczyciela;
- nie angażuje się w aktywność na rzecz środowiska.

Ocena niedostateczna:

- uczeń nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania co uniemożliwia kształcenie na wyższym poziomie;
- nie podejmuje proponowanych zadań nawet przy pomocy nauczyciela;
- całkowity brak zaangażowania w życie szkoły i środowiska, nawet działania szkodliwe dla społeczności szkolnej.

Zakładane osiągnięcia uczniów

Rozdział I. ŻYCIE SPOŁECZNE

Temat: Człowiek w społeczeństwie

Uczeń potrafi:

- wymienić podstawowe potrzeby społeczne i wyjaśnić ich znaczenie w życiu człowieka;
- wyjaśnić, w jaki sposób społeczeństwo wpływa na rozwój człowieka;
- wskazać główne cechy procesu socjalizacji;
- wyjaśnić, odwołując się do przykładów, znaczenie sformułowania człowiek jest istotą społeczną.

Temat: Grupy społeczne.

Uczeń potrafi:

- wymienić cechy grup społecznych;
- porównać strukturę, charakter więzi, cele łączące grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania;
- wymienić formy współpracy w grupie;
- wymienić korzyści, jakie przynosi efektywna współpraca w grupie;
- rozpoznać sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej;
- wymienić i zastosować podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji;
- rozpoznać sytuacje, które wymagają przyjęcia postawy asertywnej;
- wskazać główne przejawy postawy asertywnej;
- podać przykłady konfliktów w grupie, określić ich przyczyny i wskazać optymalne sposoby ich rozwiązania;
- porównać różne metody rozwiązywania konfliktów w grupie, wskazać ich wady i zalety.

Temat: Komunikacja i autoprezentacja.

Uczeń potrafi:

- podać przykłady komunikatów niewerbalnych i odczytać ich znaczenie;
- wskazać elementy prawidłowo zbudowanego komunikatu werbalnego;
- zrozumieć prosty przekaz werbalny i odczytać intencje nadawcy komunikatu;
- wymienić czynniki utrudniające prawidłową komunikację pomiędzy ludźmi;
- wymienić i zastosować sposoby radzenia sobie z treścią;
- wymienić reguły obowiązujące w wystąpieniach publicznych;
- przygotować i zaprezentować krótkie wystąpienie publiczne;
- wyjaśnić, dlaczego kształtowanie swojego wizerunku odgrywa istotną rolę w relacjach społecznych;
- wymienić zasady prawidłowo prowadzonej dyskusji czy debaty.

Temat: Życie rodzinne.

Uczeń potrafi:

- określić, jakim rodzajem grupy społecznej jest rodzina;
- omówić rolę, jaką odgrywa rodzina w procesie socjalizacji;
- wymienić funkcje pełnione przez rodzinę;
- wymienić prawa i obowiązki dzieci w rodzinie;
- określić wartości, którymi kieruje się jego rodzina;
- wymienić cechy prawidłowo skonstruowanego budżetu rodzinnego;
- wymienić rodzaje źródeł dochodów rodziny;
- wymienić kategorie wydatków gospodarstwa domowego;
- zaplanować zrównoważony budżet własnej rodziny.

Temat: Edukacja i praca.

Uczeń potrafi:

- wymienić poszczególne etapy edukacji w Polsce;
- przedstawić możliwe drogi dalszej edukacji ucznia, absolwenta szkoły podstawowej;
- przedstawić strukturę organizacyjną swojej szkoły;
- scharakteryzować klasę szkolną, pozalekcyjne koło zainteresowań, życie szkolnej społeczności;
- wymienić funkcje szkoły;
- wymienić prawa i obowiązki ucznia i nauczyciela;
- rozpoznać przypadki naruszania praw uczniów;

- wyjaśnić, na jakich zasadach funkcjonuje w jego szkole system ochrony praw ucznia.

Temat: Ekonomia na co dzień.

Uczeń potrafi:

- określić własne zainteresowania, zdolności i umiejętności;
- wymienić kompetencje niezbędne do wykonywania wskazanych przez niego zawodów, funkcji;
- zaplanować dalsze etapy swojej edukacji zgodne z wyznaczonymi celami;
- wyszukiwać i zaprezentować informacje na temat kompetencji preferowanych na współczesnym rynku pracy;
- przedstawić wybrane problemy współczesnego rynku pracy.

Rozdział II. WSPÓLNOTA NARODOWA

Temat: Naród i ojczyzna.

Uczeń potrafi:

- wymienić rodzaje więzi łączących wspólnotę narodową i etniczną;
- wyjaśnić różnicę pomiędzy wspólnotą narodową a wspólnotą etniczną;
- wymienić czynniki kształtujące polską tożsamość narodową;
- opisać symbole Rzeczypospolitej Polskiej (godło, flaga, hymn);
- określić, jaką rolę odgrywają symbole narodowe w kształtowaniu tożsamości człowieka;
- określić swoją tożsamość społeczno-kulturową;
- porównać różne rodzaje tożsamości społeczno-kulturowych (regionalna, narodowa, etniczna, państwowa, obywatelska, europejska).

Temat: Obywatelstwo i narodowość

Uczeń potrafi:

- podać podstawowe informacje definiujące pojęcie obywatelstwo;
- wyjaśnić, czym obywatelstwo różni się od narodowości;
- wyjaśnić, komu z mocy praw przysługuje obywatelstwo polskie;
- porównać dwie podstawowe reguły nabywania obywatelstwa z mocy prawa: zasadę krwi i zasadę ziemi;
- wyjaśnić komu, zgodnie z prawem polskim, przysługuje prawo otrzymania wizy repatriacyjnej;
- wymienić warunki, które musi spełnić osoba ubiegająca się o uznanie jej za obywatela polskiego;
- wymienić organy władzy, które decydują odpowiednio o nadaniu obywatelstwa polskiego i uznaniu za obywatela polskiego;
- wymienić konstytucyjne obowiązki obywatela polskiego;
- wymienić podstawowe cnoty obywatelskie i wyjaśnić ich znaczenie dla społeczeństwa i państwa;
- przedstawić przykłady postaw i działań wybitnych Polaków na rzecz dobra publicznego.

Temat: Postawa patriotyczna

Uczeń potrafi:

- przedstawić różne formy i postawy charakterystyczne dla współczesnego patriotyzmu;
- wyjaśnić, jaką rolę odgrywa patriotyzm w kształtowaniu osobowości osoby ludzkiej i funkcjonowaniu społeczeństw;
- wskazać różnice pomiędzy postawami patriotycznymi dawniej i współcześnie;
- wyjaśnić, czym powinna przejawiać się postawa patriotyczna młodego i dorosłego człowieka;

Temat: Mniejszości i migranci

Uczeń potrafi:

- podać podstawowe informacje definiujące pojęcia: mniejszość narodowa, mniejszość etniczna;
- wyjaśnić, na czym, zgodnie z polskim prawem, polega różnica pomiędzy mniejszością narodową a

mniejszością etniczną;

- wymienić grupy, którym zgodnie z polskim prawem przysługuje status mniejszości narodowej czy mniejszości etnicznej;
- podać nazwę społeczności, której zgodnie z polskim prawem przysługuje status grupy posługującej się językiem regionalnym;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat historii i kultury wybranych grup mniejszościowych w Polsce;
- wyjaśnić, kto może w Polsce ubiegać się o przyznanie statusu uchodźcy;
- wymienić prawa przysługujące w Polsce mniejszościom narodowym i etnicznym;
- wymienić prawa przysługujące w Polsce grupom migrantów, w tym uchodźcom;
- lokalizować na mapie miejsca zwartej zamieszkania mniejszości narodowych i etnicznych.

Temat: Tolerancja i przejawy ksenofobii.

Uczeń potrafi:

- przedstawić różnice pomiędzy postawą patriotyczną a ksenofobiczną;
- podać przykłady zachowań i postaw rasistowskich, szowinistycznych, antysemitycznych;
- dostrzec negatywne skutki postaw ksenofobicznych.

Rozdział III. Polska państwem demokratycznym

Temat: Państwo i demokracja.

Uczeń potrafi:

- wymienić podstawowe cechy państwa;
- porównać znaczenie pojęć: naród i państwo;
- wyjaśnić, czym zajmuje się władza państwa, odwołując się do podstawowych funkcji państwa;
- podać podstawowe różnice pomiędzy państwem demokratycznym, autorytarnym i totalitarnym;
- wyjaśnić znaczenie konstytucyjnych zasad: suwerenności narodu i przedstawicielstwa;
- wymienić podstawowe formy demokracji bezpośredniej w Polsce;
- wymienić podstawowe cechy ustroju politycznego państwa polskiego.

Temat: Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić znaczenie konstytucyjnych zasad: suwerenności narodu, przedstawicielstwa, pluralizmu politycznego, republikańskiej formy rządu, państwa prawa, konstytucjonalizmu, trójpodziału władzy;
- wyjaśnić, czym różni się Konstytucja RP od innych źródeł powszechnie obowiązującego prawa w Polsce;
- wyjaśnić, jaką rolę odgrywa konstytucja w państwach demokratycznych;
- przedstawić sprawy, w których orzeka Trybunał Konstytucyjny;
- wymienić źródła powszechnie obowiązującego prawa w Polsce;
- uporządkować hierarchicznie źródła powszechnie obowiązującego prawa w Polsce;
- przedstawić podstawowe różnice pomiędzy władzą ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą w Polsce.

Temat: Sejm i Senat RP.

Uczeń potrafi:

- wymienić nazwy organów sprawujących w Polsce władzę ustawodawczą;
- przedstawić strukturę polskiego parlamentu;
- wymienić najważniejsze kompetencje Sejmu i Senatu RP;
- omówić podstawowe etapy procesu legislacyjnego;
- określić, jaką rolę w procesie tworzenia prawa odgrywają Sejm, Senat, Prezydent RP;
- wymienić i wyjaśnić konstytucyjne zasady wyborów do Sejmu i Senatu RP;

- określić, jaką rolę w państwie odgrywają partie polityczne;
- wymienić partie polityczne, których przedstawiciele zasiadają w Sejmie RP;
- wyszukać informacje na temat działań wybranej partii (jej struktur regionalnych lub centralnych).

Temat: Prezydent i Rada Ministrów.

Uczeń potrafi:

- wymienić nazwy organów sprawujących w Polsce władzę wykonawczą;
- wymienić i wyjaśnić konstytucyjne zasady wyborów prezydenckich;
- określić, jaką rolę w państwie odgrywa Prezydent RP;
- wymienić podstawowe kompetencje Prezydenta RP;
- wyszukać i zaprezentować informacje o życiorysie politycznym osób pełniących urząd Prezydenta RP, wybranych w wyborach powszechnych;
- wyszukać i zaprezentować informacje o działaniach urzędującego Prezydenta RP;
- wymienić podstawowe kompetencje Rady Ministrów RP;
- wyjaśnić, na czym polega funkcja kontrolna Sejmu wobec Rady Ministrów;
- wymienić podstawowe formy kontroli politycznej Sejmu nad Radą Ministrów;
- wyszukać i zaprezentować informacje o życiorysie politycznym urzędującego oraz poprzedniego prezesa Rady Ministrów RP;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat zakresu działań i form pracy wybranego ministerstwa;
- wyjaśnić, w jaki sposób decyzje podejmowane w wybranym ministerstwie wpływają na życie jego rodziny.

Temat: Sądy i trybunały.

Uczeń potrafi:

- wymienić nazwy sądów powszechnych i przedstawić ich strukturę hierarchiczną;
- wyjaśnić, na czym polega zasada niezależności sądów;
- wyjaśnić, w jakich rodzajach spraw orzekają sądy powszechne, a w jakich sądy administracyjne;
- wyjaśnić, na czym polega i jakie ma znaczenie zasada dwuinstancyjności postępowania administracyjnego;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat pracy sądu rejonowego (struktura organizacyjna, sprawy, w których orzeka);
- określić, jaką rolę sprawuje Trybunał Konstytucyjny w zakresie ochrony Konstytucji RP;
- wymienić podstawowe kompetencje Trybunału Konstytucyjnego RP.

Temat: Organizacje obywatelskie.

Uczeń potrafi:

- wymienić podstawowe cechy organizacji pozarządowej;
- wymienić podstawowe rodzaje organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, fundacje);
- podać przykłady organizacji pozarządowych działających w jego społeczności lokalnej;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat wybranej organizacji pozarządowej (nazwa, forma organizacyjna, cel, przykłady działań);
- wyjaśnić rolę organizacji pozarządowych w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego; □
- wyjaśnić, na czym polega praca wolontariuszy;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat pracy wolontariuszy w społeczności lokalnej, Polsce, na świecie.
- przedstawić znaczenia wolontariatu we współczesnym świecie.

Temat: Media i opinia publiczna.

Uczeń potrafi:

- przedstawić rodzaje współczesnych środków masowego przekazu;
- wymienić funkcje środków masowego przekazu;

- wyjaśnić znaczenie środków masowego przekazu dla wolności słowa;
- wyszukać w środkach masowego przekazu i zaprezentować informacje na podany temat;
- wymienić podstawowe elementy przekazu informacyjnego;
- odróżnić informacje o faktach od opinii i komentarzy dotyczących podanych faktów;
- wyjaśnić, czym jest reklama;
- wskazać podstawowe różnice pomiędzy kampanią społeczną a reklamą marketingową;
- dokonać krytycznej analizy wybranej reklamy i kampanii społecznej (określić cel, odbiorcę, środki perswazyjne, wskazać elementy manipulacji);
- wymienić podstawowe zasady etyki dziennikarskiej;
- wyjaśnić, na czym polega i czemu służy badanie opinii publicznej;
- odczytać wyniki badania opinii publicznej zaprezentowane w formie prostej tabeli lub wykresu.

Rozdział IV.SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA I REGIONALNA

Temat: Czym jest samorząd?

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić znaczenie pojęcia samorząd;
- wyjaśnić, kto tworzy samorząd uczniowski;
- odróżnić znaczenie pojęcia samorząd uczniowski od pojęcia organy samorządu uczniowskiego;
- wymienić organy samorządu uczniowskiego działające w jego szkole;
- wymienić formy działania samorządu uczniowskiego;
- przedstawić zasady organizacji wyborów do organów samorządu uczniowskiego w swojej szkole;
- wymienić cele działania związków zawodowych i samorządów zawodowych;
- przedstawić przykłady działań podejmowanych przez związki zawodowe;
- wskazać różnice pomiędzy związkami zawodowymi a samorządem zawodowym.
- podać nazwę powiatu i województwa, w którym mieszka;
- lokalizować na mapie własne województwo i powiaty wchodzące w jego skład;

Temat: Samorząd gminny

Uczeń potrafi:

- podać nazwę gminy, w której mieszka;
- wyjaśnić znaczenie pojęcia samorząd terytorialny;
- wymienić podstawowe jednostki samorządu terytorialnego w Polsce;
- wyjaśnić, kto tworzy wspólnotę gminną;
- wymienić podstawowe zadania gminy;
- wymienić organy władzy samorządu gminnego;
- wskazać różnice pomiędzy zadaniami organów stanowiących i wykonawczych gminy;
- przedstawić zasady wyboru organów władzy w gminie;
- wypełnić wniosek o wydanie tymczasowego dowodu osobistego;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat swojego urzędu gminy, w tym e-urzędu (struktura organizacyjna, załatwiane sprawy, formy pracy);
- wymienić źródła przychodów gminy i rodzaje wydatków;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat budżetu swojej gminy;
- podać imię i nazwisko urzędującego wójta (burmistrza lub prezydenta) swojej gminy i przewodniczącego rady gminy (rady miejskiej lub rady miasta);
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat publicznych działań osób pełniących funkcje w organach samorządu gminnego.

Temat: Powiat i województwo.

Uczeń potrafi:

- wymienić podstawowe zadania samorządu powiatowego i wojewódzkiego;

- wymienić organy władzy samorządu powiatowego i wojewódzkiego;
- przedstawić zasady wyboru lub powoływania oraz sposobów odwoływania organów władzy w powiecie i województwie;
- wyjaśnić, na czym polega specyfika funkcjonowania miasta na prawach powiatu;
- wypełnić wniosek o wydanie paszportu;
- wyszukać i zaprezentować informacje o swoim regionie, wydarzeniach, postaciach z jego dziejów;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat tradycji i zwyczajów swojej społeczności regionalnej

Temat: Obywatele a organy samorządu.

Uczeń potrafi:

- wymienić formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych;
- obywatelskich;
- omówić wybrane przedsięwzięcie podjęte przez młodzieżową radę swojej gminy lub miasta (cel, podjęte działania, skutki);
- wymienić zasady etyki urzędnika administracji samorządowej;
- wyjaśnić, dlaczego przestrzeganie zasad etyki urzędnika administracji samorządowej jest warunkiem koniecznym prawidłowego rozwoju gminy i funkcjonowania społeczności lokalnej;
- wymienić przejawy łamania zasad etyki urzędnika administracji samorządowej i podać skutki takich działań.

Rozdział V. SPRAWY MIĘDZYNARODOWE

Temat: Współpraca międzynarodowa.

Uczeń potrafi:

- podać pełne polskie nazwy wymienionych organizacji międzynarodowych;
- wymienić cele działania ONZ;
- wymienić nazwy głównych organów ONZ;
- podać przykłady działań podejmowanych przez ONZ;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat roli państwa polskiego i Polaków w wypełnianiu zadań ONZ;
- wymienić okoliczności powstania i cele działania NATO;
- wymienić główne zasady polityki obronnej Polski;
- podać przykłady działań NATO, w których uczestniczyli polscy żołnierze.

Temat: Unia Europejska.

Uczeń potrafi:

- wyszukać i zaprezentować informacje o życiorysach politycznych ojców-założycieli zjednoczonej Europy;
- wymienić główne etapy integracji europejskiej;
- uporządkować chronologicznie zawarcie traktatów międzynarodowych, najważniejszych dla procesu integracji europejskiej;
- podać datę wstąpienia Polski do Unii Europejskiej;
- wymienić główne cele działania Unii Europejskiej;
- wymienić główne instytucje i organy władzy Unii Europejskiej;
- wymienić przykłady działań podejmowanych przez główne instytucje i organy władzy Unii Europejskiej;
- wyjaśnić główne zasady, na których oparto funkcjonowanie Unii Europejskiej (zasada wolnego przepływu osób, towarów, usług, kapitału).

Temat: Polska w Unii Europejskiej.

Uczeń potrafi:

- wymienić główne etapy integracji Polski z Unią Europejską;
- wyjaśnić, w jakiej formie obywatele polscy wywarli wpływ na proces integracji Polski z Unią Europejską;
- wyszukać i zaprezentować informacje o życiorysach politycznych obywateli polskich pełniących ważne funkcje w instytucjach unijnych;
- wymienić korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej dla pracowników i osób podróżujących;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat wykorzystania funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim regionie;

Temat: Problemy współczesnego świata.

Uczeń potrafi:

- wyszukać i zaprezentować informacje na temat wybranych problemów współczesnego świata;
- budować argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat wybranych problemów współczesnego świata;
- podać przykłady definiujące zjawisko globalizacji;
- wymienić główne problemy społeczeństw tzw. globalnego Południa;
- wymienić problemy wynikające z rosnącej skali migracji.

Temat: Konflikty zbrojne na świecie.

Uczeń potrafi:

- wyszukać i zaprezentować informacje na temat zagrożeń wynikających z rozwoju międzynarodowego terroryzmu; – wyszukać i zaprezentować informacje na temat wybranych współczesnych konfliktów zbrojnych na świecie.

Rozdział VI. PRAWO I PRAWA CZŁOWIEKA

Temat: Prawa człowieka

Uczeń potrafi:

- wymienić przesłanki, z których wynika koncepcja godności człowieka;
- wymienić podstawowe cechy praw człowieka (powszechne, przyrodzone, nienaruszalne, niezbywalne);
- wymienić konstytucyjne kategorie praw człowieka;
- wyjaśnić okoliczności uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka;
- wyjaśnić znaczenie sformułowań zawartych w preambule Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka;
- wyjaśnić różnicę pomiędzy prawami a wolnościami człowieka;
- wymienić prawa dzieci zapisane w Konwencji o Prawach Dziecka;
- wyjaśnić, w jaki sposób przestrzeganie praw dziecka wpływa na ich prawidłowy rozwój;
- podać pełną polską nazwę organizacji UNICEF;
- wymienić cele i podać przykłady działań podejmowanych przez UNICEF.

Temat: Katalog praw człowieka.

Uczeń potrafi:

- wymienić prawa i wolności osobiste oraz polityczne zawarte w Konstytucji RP;
- wyjaśnić, w jaki sposób korzystanie z praw i wolności politycznych zapewnia obywatelom wpływ na losy własnego państwa i społeczności lokalnej;
- podać zasady ograniczenia praw i wolności człowieka w państwie demokratycznym.

Temat: Ochrona praw człowieka.

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, dlaczego musi istnieć system ochrony praw i wolności człowieka;
- wymienić konstytucyjne organy ochrony praw i wolności człowieka w Polsce;
- określić rolę Rzecznika Praw Obywatelskich i podać przykłady jego działań;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat działań podejmowanych przez Rzecznika Praw Dziecka;
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony praw i wolności człowieka (nazwa organizacji, cel szczegółowy, podejmowane działania);
- podać przykłady działań służących przeciwdziałania zjawisku nietolerancji wobec różnych mniejszości;
- uzasadnić potrzebę przeciwstawiania się zjawiskom braku tolerancji wobec różnych mniejszości

Temat: Bezpieczeństwo nieletnich.

Uczeń potrafi:

- wymienić zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną wobec nieletnich;
- wymienić osoby i instytucje (w szkole, w społeczności lokalnej, ogólnopolskie), które należy powiadomić w sytuacji, gdy łamane są prawa nieletnich;
- wymienić formy przemocy w cyberprzestrzeni;
- zastosować zasady prawidłowego korzystania z zasobów internetu.

Temat: Nieletni wobec prawa.

Uczeń potrafi:

- wymienić zadania i formy pracy policji w Polsce;
- podać przykłady działań podejmowanych przez policję;
- wymienić zasady postępowania policjantów w stosunku do osób, wobec których podejmują działania;
- wymienić zadania i form pracy straży miejskiej,
- porównać uprawnienia policjantów i strażników miejskich;
- wymienić prawa przysługujące nieletnim w kontakcie ze służbami porządkowymi;
- wyjaśnić, dlaczego nieletni podlega szczególnej ochronie prawnej w postępowaniu w sprawach o czyny karalne;
- wymienić zasady odpowiedzialności karnej nieletnich;
- wymienić prawa przysługujące nieletnim w postępowaniu w sprawach o czyny karalne,
- podać przykłady środków wychowawczych lub poprawczych orzekanych wobec nieletnich,
- wyszukać i zaprezentować informacje na temat działań służących zapobieganiu i zwalczaniu demoralizacji wśród nieletnich.

Agnieszka Mróz

